

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Fødevarestyrelsen

Den 23. januar 2008

Fødevareministerens tale ved samrådet i Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri den 23. januar 2008 om L 45 - Forslag til lov om ændring af lov om fødevarer (Fødevarekontrol og sanktionsmuligheder m.v.), spørgsmål A og B

- Spørgsmål A:** ” Hvordan vil ministeren sikre den ny klageinstans uafhængighed, og vil ministeren i den forbindelse kommentere de bekymringer, der er rejst af erhvervslivet om klageinstansens uafhængighed?”
- Spørgsmål B:** ” Hvordan vil ministeren sikre at ensartede sager behandles ens i de forskellige fødevareregioner?”

Svar:

Indledning

Jeg er blevet bedt om at redegøre dels for, hvordan jeg vil sikre den nye klageinstans uafhængighed, dels for, hvordan jeg vil sikre ensartet sagsbehandling i fødevareregionerne.

Jeg vil begynde med at besvare spørgsmålet om klageinstansen.

Oprettelsen af en uafhængig klageinstans er et element i forliget fra maj 2007 om fødevarerollen. Formålet er at styrke Fødevarestyrelsens vejledningsindsats og sikre, at ens sager behandles ens.

På denne baggrund vil jeg oprette en klageenhed, som skal behandle klager over fødevareregionernes og Fødevarestyrelsens afgørelser. For at sikre uafhængigheden af Fødevarestyrelsen bliver klageinstansen oprettet som en selvstændig enhed under mit ministerium.

På den måde opnår vi også, at Fødevarestyrelsen ikke samtidig på den ene side skal behandle klager over fødevareregionernes afgørelser og på den anden side skal instruere regionerne om, hvordan de skal udøve kontrollen. Fødevarestyrelsen vil i højere grad kunne rådgive regionerne, og dette vil naturligt føre til mere ensartet sagsbehandling i regionerne. Det sidste vil jeg uddybe under besvarelsen af spørgsmål B.

De medarbejdere, der skal behandle klagerne i Sekretariatet for Fødevarer- og Veterinærklager, vil have særlig kompetence i behandling af klager, hvilket vil sikre en høj kvalitet i afgørelserne.

At enheden oprettes som en myndighed under ministeriet indebærer også, at sagerne afgøres uden unødige sagsbehandlings-skridt, som kan forsinke afgørelsen.

Jeg har forstået, at forligsparterne accepterede denne model tilbage i september 2007, da tidligere Familie- og Forbrugerminister Carina Christensen sendte dem et notat om klageenheden som opfølgning på et møde i ministeriet.

Udkast til bekendtgørelse for klageenheden har været i høring, og der er generelt positive tilbagemeldinger på oprettelse af klageenheden, f.eks. fra Landbrugsrådet og Forbrugerrådet. Fødevarerindustrien støtter direkte den foreslåede model for klageenheden.

Erhvervslivets bekymringer - uafhængighed

Enkelte erhvervsorganisationer (Dansk Erhverv, inkl. HORESTA, DRC, og Coop) har dog givet udtryk for skepsis med hensyn til, om klageinstansen bliver tilstrækkelig uafhængig, når den oprettes som en myndighed under mit ministerium.

Jeg er enig i, at uafhængighed er en forudsætning for klageinstansens virke, men jeg er ikke enig i disse erhvervsorganisationers bekymring.

Den valgte model sikrer, at klageinstansen både formelt og reelt bliver uafhængig af Fødevarestyrelsen og fødevareregionerne. Den bliver en selvstændig organisatorisk enhed bemandet med medarbejdere, der ingen tilknytning har til Fødevarestyrelsen, og Fødevarestyrelsen vil naturligvis ikke have

mulighed for at diktere klageinstansens afgørelser.

Nævnsmodel

Under drøftelser om implementering af fødevareforliget har man også overvejet, om klageenheden skulle etableres som et egentligt klagenævn.

Der er imidlertid en række væsentlige ulemper ved en nævnsmodel:

- De enkelte klagesager har typisk ikke en karakter, der nødvendiggør nævnsbehandling. Der vil typisk være tale om klager fra erhvervsdrivende samt at afgørelserne træffes på baggrund af en omfattende speciallovgivning, der har oprindelse både nationalt og i EU, og som i høj grad lægger op til konkrete fagligt tekniske vurderinger.
- Sagsbehandlingstiden må forventes at blive længere som følge af, at et sekretariat vil skulle forberede sagerne for nævnet. Herefter vil nævnet skulle indkaldes til jævnlige møder, hvor sagen gennemgås og den endelige afgørelse træffes.
- Det kan vise sig vanskeligt, at finde nævnsmedlemmer med den fornødne ekspertise på fødevare- og veterinærområdet, som i alle sager vil være habile til at træffe afgørelse. Medlemmer i nævnet vil i så fald af og til skulle afstå fra nævnsbehandlingen.

Indledning - ensartethed

Det andet emne for dagens samråd er ensartethed i regionernes sagsbehandling. Jeg ved, at fødevaremyndighedernes ensartede

behandling af virksomhederne er meget vigtigt for erhvervet og den enkelte virksomhed.

Ensartethed er også et område, som både jeg og Fødevarestyrelsen er meget optaget af. Én af Fødevarestyrelsens 10 kontrolværdier handler om sikring af ensartethed, og styrelsen arbejder meget intenst med at sikre ensartetheden i størst muligt omfang.

Hvad er ensartethed?

Det er vigtigt at gøre sig klart, hvad ensartethed betyder.

Ensartethed betyder nemlig ikke, at alle ens overtrædelser nødvendigvis skal medføre samme sanktion.

Ensartethed betyder derimod, at alle tilsynsførende ville vælge samme sanktion, hvis de stod i samme situation.

- eksempel

Lad mig give et eksempel:

Fødevarerkontrollen konstaterer manglende rengøring i to forskellige bagerier. Omfanget er det samme, men i det ene bageri er der normalt styr på tingene, og bageriet har ikke tidligere haft overtrædelser. I det andet bageri har der tidligere gentagne gange været problemer med rengøringen, og bageriets egenkontrolprocedurer for at sikre rengøringen er ikke tilstrækkelige.

De to bagerier skal naturligvis ikke have den samme sanktion, selvom overtrædelserne isoleret set er den samme.

Til gengæld skal det enkelte bageri have den samme sanktion uanset, hvilken tilsynsførende der er på kontrolbesøg.

Fødevarerkontrollens valg af sanktion

Fødevarerkontrollen har forskellige reaktionsmuligheder, når den konstaterer overtrædelser af fødevarerlovgivningen, bl.a. indskærpelser, påbud, forbud, administrative bøder, politianmeldelser og eventuel fratagelse af registrering eller autorisation.

Kontrollen skal anvende den sanktion, som skønnes nødvendig for at få virksomheden til at rette op, og sanktionen må ikke være mere indgribende end nødvendigt.

Afvejningen af disse forskellige hensyn trækker i nogle tilfælde i hver sin retning, og fødevaremyndighederne må derfor foretage en konkret afvejning i det enkelte tilfælde.

Princippet om at anvende den nødvendige sanktion indebærer bl.a., at fødevarerkontrollen skal eskalere sanktioneringen, og reagere hårdere og mere konsekvent ved gentagne overtrædelser.

Princippet om den nødvendige sanktion suppleres endvidere af Fødevarestyrelsens instruks om mere konsekvent bødesanktionering på udvalgte områder. Instruksen blev indført med virkning fra 1. juli 2006 som et led i implementeringen af nul-toleranceplanen for fødevarerområdet.

Det fremgår af instruksen, at der i tilfælde af klare overtrædelser af klare regler skal sanktioneres med en administrativ bøde. Udgangspunktet om bøde kan naturligvis fraviges ved bagatelagtige forhold, eller hvis der i øvrigt er særligt formildende omstændigheder.

Fødevarestyrelsens

Fødevarestyrelsen arbejder meget seriøst

tiltag for at sikre ensartethed

med at skabe den størst mulige ensartethed i behandlingen af virksomhederne.

Der fokuseres på kompetenceudvikling af de tilsynsførende i form af forskellige kurser samt møder i bl.a. erfa-grupper, hvor der udveksles erfaringer på tværs af regioner og kontrolafdelinger m.v.

Af øvrige tiltag kan jeg bl.a. nævne den seneste omstrukturering i Fødevarestyrelsen, som reducerede antallet af fødevareregioner fra 10 til 3.

I forbindelse med styrelsens årlige supervision af fødevareregionerne er der også altid fokus på ensartethed. Og i forbindelse med kontrolbesøg superviseres mange tilsynsførende årligt af en overordnet.

Fødevarestyrelsen tjekker også mindst en gang årligt en række kontrolrapporter fra regionerne bl.a. med henblik på at opnå størst mulig ensartethed på tværs af regionale og geografiske grænser. Kontrolafdelingerne har desuden faste kvalitetsprocedurer til kvalitetstjek af kontrolrapporter.

Fødevarestyrelsen har endvidere udarbejdet generelle retningslinjer for sagsopfølgning på fødevarerområdet, og der udstedes instrukser m.v. på området, som også er medvirkende til at skabe ensartethed.

Fødevarestyrelsen vil også fremover fortsætte og udvikle det igangværende arbejde med at sikre ensartethed.

Det fremadrettede arbejde

Derudover bliver der som led i implementering af fødevarerforliget iværksat en lang række initiativer, som er medvirkende til at

sikre ensartethed.

Der fokuseres således i fødevareforliget meget på kompetenceudvikling af de tilsynsførende. Der vil bl.a. blive afholdt kurser i forvaltning og sagsopfølgning, som alle tilsynsførende indenfor fødevareområdet skal deltage i, så de får en fælles platform at vurdere ud fra.

Derudover vil den juridiske styrkelse af fødevareregionerne som følge af fødevareforliget og klageenheden medvirke til at sikre ensartethed. Det samme gør sig gældende for den metodeunderstøttelse, som gennemføres ved forliget.

Til trods for alt dette kan det på fødevareområdet – ligesom på alle øvrige områder – være svært helt at undgå, at der er forskelle. Det er jo mennesker med hver sin baggrund, som foretager vurderingerne.

Det er bl.a. også derfor, at der er mulighed for at få prøvet en afgørelse ved en højere administrativ instans – fremover ved den uafhængige klageenhed – eller at få prøvet en administrativ bøde ved domstolene.

Til slut vil jeg gerne understrege, at ensartethed altså er ét af flere hensyn, som fødevarekontrollen skal inddrage, for at komme frem til den rigtige sanktion på en overtrædelse. Men det er også vigtigt at fokusere på de konkrete omstændigheder i en sag. Det skal være sådan, at gode virksomheder, som almindeligvis overholder reglerne, får en mere lempelig reaktion, end virksomheder som gentagne gange overtræder reglerne.

Afslutning

